

Pēdējie 15.000

VESTULE LAIKAM NO VACIJAS.

1949. g. novembra vidū, kad vecajā pasaules luterāņu federācijas garīgajā cietoksnī Vācijā, Imbshauzenas pili, bija sanākusi Latviešu centrālā padome, tika ziņots, ka puse no latviešu 100.000 trimdiniekiem Vācijā jau izceļojusi. Lielās Anglijas, Austrālijas un Kanadas akcijas toreiz jau pa pusei bija noslēgušās, bet izbraukšana uz ASV tikko iedegusies pilnā spēkā. Tā arvien paplašinājās un vēl pēc gada no toreiz Vācijā palikušajiem 50.000 atkal puse bija atstājusi Eiropas krastus, savu tiesu nopemot arī Austrālijai un Kanadai. Tagad aizbraucēju skaitu caurmērā varēs rēķināt uz 1000—1500 tautiešu mēnesī, tā ka no pag. gada oktobra un novembra mēnešos Vācijā vēl palikušajiem 20.000 martā būs vairs tikai kādi 15.000, ko līdz paredzētajam ASV akcijas piegām vēl droši vien nodrupinās par saviem 3—5000, ja vien padosies luterāņu federācijas pasāktā akcija grūti izveidojamiem un beidzot uz ASV pavērsies arī ceļš bij. karavīriem, aizsargiem un citiem, kas līdz šim skaitās politiski „noslogoti”.

Pēdējie 15.000, par cik viņi nav izklīdēti pa sīkām vienībām pa visu Vāciju, vairs koncentrējas tikai dažos centros. Amerikāņu joslā lielākie no tiem vēl ir Minchene, Ingolštate, Augsburga, Ulma, Bad Reichenhalle un Berchtesgadena, bet britu joslā — Augustdōrfa un Esene Vestfālē, Torche, Oldenburga un Volterdingena Lejassaksijā un Lībeķa, Hamburga, Neištate un Eitina Šlēzvigā-Holštēinā. Kamēr par britu joslā zināms, ka Vācijā paliekošos DP pakāpeniski koncentrēs Ziemeļreinas un Vestfāles rūpniecības rajonā, amerikāņu joslā par pēdējo DP cietoksnī paliks Augsbavārija ar Mincheni kā centru. Tāpēc arī agrāko IRO novadu Eslingenā un Štutgartē likvidējot, DP no Virtenbergas, par cik tie jau nav iekļauti vācu saim-

Kāda varena kustība, salīdzināma varbūt vienīgi ar Eiropas tautu ceļošanas laikmeta lokālām vētrām, gan notikusi mūsu aprūpes organizāciju ietvaros šajos 6 gados, kad desmitām reizū pārcēlāti tūkstoši un simti tūkstošu! Un kāda ērtību aplomba mainīta kaut vai no glītas viesnīcas Hamburgā vai Eisenē līdz nodzīvotām bij. kara gūstekņu barakām kaut kur kādā ciemā nomalē Šlēzvigā vai Virtenbergā. Pār-

maipas jūtamas arī citādā nozīmē. Tagad atkal jau likvidētās Švābu Gmīndes Artilērijas kazarmju mītnes, Hamburgas Zoo paplukušās barakas vai Augustdōrfas pieticīgās būdas pēdējā laikā radīja krietni glītāku vaigu nekā sākuma laikā, īpaši no iekšpusēs, gar kuŗas izskatu un iekārtojumu tika nemitīgi strādāts un tieši pretēji proporcionāli apdzīvotībai. Tagad ar pilnu pārliecību var teikt, ka divu un trīsstāvu gultu laiks bijis galvenais DP ierosmes slāpētājs un nometņu pakata gādētājs.

Pēdējo 15.000 pulka ticis sīkats un izsijāts, vai tad kāds pārsteigums, ja daudzi Vācijā taisās uz palikšanu un tāpēc rūpējas par savas ikdienas ārieni un iekšieni. Uzpostā Augustdōrfa, kur ārēji puķaināko mājokli 9. barakā iekārtojusi Latviešu centrālā komiteja, tikai apliecina šo nostāju. Būdas nost no baraku sienām, bet to vietā puķes un zāļu laukumus — šis jaunās nometnes vācu vadības sauklis bija vietā, jo šeit nu palicēji dzīvos, ne vairs mēnešus, bet gadus. Tāpēc — jaunas grīdas, jauni dūmeņi, krāsnis un krāsa turklāt. Un ja tie, kas sen jau citās zemēs, šodien apciemotu šo vietu, viņi pārsteigti vecā Viksnes tēva galdniecības mītnē skatītu modernu veikalu ar 3 pārdevējiem, ko iekārtojis invalids Raimunds Dapiševskis, kas vēl 1946. g. sava skabūzī tirgojās ar cukurbiešu sirupu. Te tagad var pirkt

nevien tomatus un olas, kuŗas toreiz čubu būdīnās pie baraku pakšiem no savām vistinām „ražo” vai katra ģimene, bet pat kravates un uzvalkus, jo par savu naudu tagad neviens vairs negrib tālu kustēties, reiz ābolu kilogramma dēļ izmalis malu malas.

Mazāk pārvērtību acs pamana Zoo nometnē, bet tā jau arī nav plānota par paliekamu vietu. Taču agrākās divstāvu gultīņas pazudušas, visi vārti plaši atvērti un visās telpās siltumu staro elektriskie kurinātāji, par lielām šausmām nometnes-tēviem. Agrākās profesoru mājiņās parastie DP, vēl Vācijā aizķērušies studenti, Ventorfā noraidīti emigranti, kopā daži simti latviešu ar Rīgas filmas saimi savā vidū.

Cik galu galā pa šiem gadiem sakrājies tādu noraidīto un iesaldēto? Par Ventorfū minēts skaits 6000, amerikāņu joslā vajadzētu būt līdzīgam. Latviešu tauti skaitā būs ap 20 proc, tā tad kādi 2000—2500. Noraidīto aizsargu no Lībeķas vien sanāks daži simti, bet lielākais vairums ārpus slimībām noslogoto tomēr būs denūciāciju un politisko intervētāju īpatnību un untumu upuri. Britu joslā savā laikā izskrinēti vai visi leģiona vīrsnieki. Kopā ar piederīgajiem arī viņi sastādīs dažu labu simtu. Šo noslogoto liktenis dara patiesas rūpes, jo viņiem Vācijā palikšana savienota ar vislielākiem draudiem drošībai un dzīvībai.

Šoreiz patiesi pēdējais cēliens ir durvju priekšā. Viss ir mainījies un kļuvis citāds, bet vecie aizspriedumi nemaz negrib krist, līdz ko tiek runāts par izceļošanu. Ko, piem., lai dara brašs un spēcīgs jauneklis, kam liktenis bija lēmis ilgāk nekā citiem palikt Austrumvācijā. Austrālijas konsulam šī lieta liekas aizdomīga un viņš vispār noraida. Kanadas konsuls šajā faktā gan, paldies Dievam, nekā aizdomīga neredz, bet jauneklja sieva palikusi dzimtenē, laulība nav šķirta un tāpēc vīzu izsniegt nevar. Tagad viņš paliek gaidot galvojumu no ASV, taču kas var zināt, ko teiks CIC?

Kopš Eslingena likvidēta un „Paradīzē” DP vietā sež vācu pilsoni, jauneklis dzenāts no nometnes uz nometni, jo pēc katras neveiksmes tam draudēja ieklausāna vācu saimniecībā. Un līdzīgu tautiešu ir simtiem. Visi viņi cer un gaida. Kaut vēl desmit Eslingenas tiktu likvidētas, viņu liktenis paliks nejausības rokās, bet Vācija bīstamākā vieta Eiropā.

E. R.

Laiks 07.02.1951